

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
TEISĖS IR TEISĖTVARKOS KOMITETAS**

**PAGRINDINIO KOMITETO IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 489 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-1057**

2022-01-12 Nr. 102-P-2
Vilnius

1. Komiteto posėdyje dalyvavo: komiteto pirmininkas Stasys Šedbaras, komiteto pirmininko pavaduotoja Agnė Širinskienė, nariai: Irena Haase, Gabrielių Landsbergį pavaduojantis Andrius Navickas, Česlav Olševski, Julius Sabatauskas, Algirdas Stončaitis.

Komiteto biuro vedėja Dalia Komparskienė, patarėjos: Martyna Civilkienė, Jurgita Janušauskienė, Rita Karpavičiūtė, Dalia Latvelienė, Irma Leonavičiūtė, Rita Varanauskienė, Loreta Zdanavičienė, padėjėjos: Aidena Bacevičienė, Meilė Čeputienė, Rivena Zegerienė.

Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Vilma Augienė, SADM Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus patarėjas Eitvydas Zurba, Policijos departamento prie VRM Viešosios policijos valdybos viršininkas Mindaugas Akelaitis, Policijos departamento prie VRM Policijos departamento vyriausiasis patarėjas Donatas Matuiza, Policijos departamento prie VRM Veiklos analizės ir kontrolės valdybos viršininko pavaduotoja Ieva Naruševičienė, Nacionalinės teismų administracijos Teisės ir administravimo departamento Teisinio reguliavimo ir atstovavimo skyriaus patarėja Milda Grajauskaitė, LRS Teisės departamento atstovas Simonas Mikšys, Lietuvos Respublikos Prezidento patarėja Inga Grigienė, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės patarėja Elena Masnevaitė.

2. Ekspertų, konsultantų, specialistų išvados, pasiūlymai, pataisos, pastabos (toliau – pasiūlymai):

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas 2021-11-11	1			Įvertinę įstatymo projekto atitiktį Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, teikiame šias pastabas:	Nepritarti	Melagingas pranešimas apie smurtą artimoje aplinkoje savo (ne)pavojingumu nieko

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					1. Pagal šiuo metu galiojančią Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 489 straipsnio redakciją tiek melagingas pranešimas apie smurtą artimoje aplinkoje, tiek piktnaudžiavimas smurtą patyrusio asmens teisėmis užtraukia tokio paties dydžio baudą – nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų. Teikiamu įstatymo projektu siūloma iš ANK 489 straipsnio 1 dalies dispozicijos išbraukti melagingą pranešimą apie smurtą artimoje aplinkoje argumentuojant „pertekliniu“ reglamentavimu ir tuo, kad administracinė atsakomybė už tokią veiką jau yra įtvirtinta ANK 493 straipsnyje. Siūlomas teisinis reguliavimas diskutuotinas. 1.1. Išties ANK 489 straipsnio kontekste panaikinus atsakomybę už melagingą pranešimą apie smurtą artimoje aplinkoje tokia asmens veika būtų kvalifikuojama pagal ANK 493 straipsnio 2 dalį, kurioje įtvirtinta atsakomybė už policijos ar kitų specialiųjų tarnybų iškvietimą žinant, kad pagalba nereikalinga. Teismų praktikoje pažymima, kad ANK 489 straipsnyje nurodyta norma laikytina specialiąja, o ANK 493 straipsnyje esanti – bendrąja^[1]. Remiantis teisės pažeidimų kvalifikavimo taisyklėmis, specialiosios normos panaikinimas sąlygotų veikų kvalifikaciją pagal bendrąją normą. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys, jog ANK 493 straipsnio 2 dalyje numatytos veikos padarymas užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki dviejų tūkstančių eurų, t. y. minimali ir maksimali baudos ribos lyginant su galiojančios redakcijos ANK 489 straipsniu yra atitinkamai didesnės 14 ir 66 kartus. Įstatymo		nesiskiria nuo 493 str. įtvirtintos nusižengimo sudėties dėl BPC ir spec. tarnybų trukdymo, todėl ir atsakomybė tiek už melagingą pranešimą dėl smurto artimoje aplinkoje, tiek už pranešimą apie bet kokią kitą įvykį turėtų būti vienoda. Atsižvelgiant į galimas tokio pranešimo pasekmes ir galimus žmogaus teisių į nuosavybę, būsto neliečiamybę, teisės laisvai pasirinkti gyvenamąją vietą ir kt. ribojimus atsakomybė turėtų būti taikoma tokia pati, kaip yra nustatyta bendrojoje normoje pagal ANK 493 straipsnį.

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					projekto aiškinamajame rašte šis atsakomybės sugriežtinimas niekaip nėra pagrindžiamas. 1.2. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pateikiamas argumentas dėl „perteklinio“ teisinio reguliavimo yra abejotinas. Mūsų nuomone, esant bendrosios ir specialiosios normų konkurencijai, specialioji norma turėtų būti laikoma „pertekline“ bendrosios normos atžvilgiu tik esant abiem šioms kumulatyvioms sąlygoms: 1) jeigu atsakomybės ribos už specialiojoje normoje numatytą teisės pažeidimą būtų identiškos atsakomybės riboms, nustatytoms bendrojoje normoje; 2) jeigu specialiosios normos išskyrimas niekaip neprisidėtų prie kryptingesnio valstybės vykdomo persekiojimo už tam tikrų veikų padarymą. Akivaizdu, jog pirmoji sąlyga nėra išpildoma. Taigi šiuo atveju problema yra ne siūlomo naikinti teisinio reguliavimo „perteklinis“ pobūdis, bet galiojančios redakcijos ANK 489 straipsnyje numatytų baudų už melagingą pranešimą apie smurtą artimoje aplinkoje dydžių proporcingumas. 1.3. Kaip jau minėta, melagingas pranešimas apie smurtą artimoje aplinkoje bei piktnaudžiavimas smurtą patyrusio asmens teisėmis pagal galiojančios redakcijos ANK 489 straipsnį užtraukia tokio paties dydžio baudas, todėl tai rodo, kad šiuo metu nurodytos veikos traktuojamos kaip esančios vienodo pavojingumo. Tuo tarpu įstatymo projektu atsakomybę siūloma griežtinti tik už vieną iš jų – už melagingą pranešimą apie smurtą artimoje aplinkoje. Svarstyтина, kaip toks teisinis reguliavimas derėtų su sankcijų		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					horizontaliojo nuoseklumo principu, įpareigojančiu įstatymų leidėją nustatyti panašias atsakomybės ribas už panašaus pobūdžio ir pavojingumo teisės pažeidimus ^[2] .		
2.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas 2021-11-11				2. Derinant teikiamo įstatymo projekto nuostatas su kartu teikiamu Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 pakeitimo įstatymo projektu (reg. Nr. XIVP-1056), kuriame siūloma reglamentuoti ne tik smurtą patyrusio asmens teises, bet ir smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens teises, įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo ANK 489 straipsnio 1 dalies dispozicijoje šalia piktnaudžiavimo smurtą patyrusio asmens teisėmis turėtų būti nurodytas ir piktnaudžiavimas smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens teisėmis.	Pritarti	
3.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas 2021-11-11	1			3. Įstatymo projektas nesutampa su įstatymo projekto lyginamuoju variantu, t. y. įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo ANK 489 straipsnio 2 dalies sankcijoje po žodžio „baudą“ įrašytas žodis „asmenims“, o įstatymo projekto lyginamajame variante pastarojo žodžio nėra.	Pritarti	

3. Piliečių, asociacijų, politinių partijų, lobistų ir kitų suinteresuotų asmenų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Lietuvos Žmogaus teisių centras 2021-12-02				Lydinčiajam Administracinių nusižengimų kodekso 489 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui pastabų neturime.	Atsižvelgti	

4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	LR Generalinė prokuratūra 2021-11-30				Dėl ANK projekto. Pastabų ir pasiūlymų neturime.	Atsižvelgti	
2.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė 2021-11-30				Pasisako dėl kitų pakete esančių projektų.	Atsižvelgti	
3.	Vaiko teisių apsaugos kontrolierė 2021-12-01				II. Dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 489 straipsnio pakeitimo projekto Nr. XIVP-1057 pastabų ir pasiūlymu neturime.	Atsižvelgti	
4.	Nacionalinė teismų administracija 2021-12-13				2. Dėl ANK projekto Administracija atkreipia dėmesį, kad Teisėjų taryba 2021 m. birželio 1 d. rašte Nr. 36P-69- (7.1.10) „Dėl pastabų teisės aktų projektams Nr. 20-15061(2) ir Nr. 20-15062(2)“ teikė siūlymą svarstyti, ar ANK projekte (taip pat ir šiuo metu galiojančiame ANK 489 straipsnyje) numatyta atsakomybė už melagingą pranešimą apie smurtą artimoje aplinkoje yra adekvati, atsižvelgiant į galimas tokio pranešimo pasekmes ir galimus žmogaus teisių į nuosavybę, būsto neliečiamybę, teisės laisvai pasirinkti gyvenamąją vietą ir kt. ribojimus. Šiame kontekste pastebėtina, kad	Pritarti	

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					melagingas policijos ar kitų specialiųjų tarnybų iškviestas (ANK 493 straipsnio 2 dalis) užtraukia baudą nuo 200 iki 2000 Eur, melagingi parodymai administracinio nusižengimo byloje (ANK 224 straipsnio 2 dalis) užtraukia baudą nuo 300 iki 860 Eur, net ir melagingos informacijos apie būtinumą ginti nepilnamečio teises ir interesus suteikimas Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai pateikimas (ANK 75 straipsnio 3 dalis) užtraukia baudą nuo 30 iki 140 Eur. Tuo tarpu už melagingą pranešimą apie smurtą artimoje aplinkoje ar piktnaudžiavimą smurtą patyrusio asmens teisėmis (ANK 489 straipsnio 1 dalis) numatyta bauda tik nuo 14 iki 30 Eur.		

5. Subjektų, turinčių įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, pasiūlymai: negauta.

6. Seimo paskirtų papildomų komitetų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Žmogaus teisių komitetas 2021-12-07	1				Pritarti įstatymo projektui ir siūlyti pagrindiniam Teisės ir teisėtvarkos komitetui jį patobulinti, atsižvelgiant į projektui pateiktas pastabas ir pasiūlymus, kuriems Komitetas pritarė, taip pat į teikiamus Komiteto siūlymus: Atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, siūloma tikslinti ANK 489 straipsnio 1 dalies formuluotę: Pasiūlymas:	Pritarti iš dalies	Atsižvelgiant į Teisės departamento pastabą bei ŽTK pasiūlymą, pritarė, kad šalia piktnaudžiavimo smurtą patyrusio asmens teisėmis turėtų būti nurodytas ir piktnaudžiavimas smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens teisėmis. Nepritarta siūlymui ANK 489 str.1 d. palikti galioti

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
						„1. Melagingas pranešimas apie smurtą artimoje aplinkoje ar , piktnaudžiavimas smurto pavojų ar smurtą patyrusio asmens teisėmis užtraukia baudą nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų.“		specialiąją normą dėl „melagingo pranešimo apie smurtą artimoje aplinkoje“. Melagingas pranešimas apie smurtą artimoje aplinkoje savo (ne)pavojingumu nieko nesiskiria nuo 493 str. įtvirtintos nusižengimo sudėties dėl BPC ir spec. tarnybų trukdymo, todėl ir atsakomybė tiek už melagingą pranešimą dėl smurto artimoje aplinkoje, tiek už pranešimą apie bet koki kitą įvykį turėtų būti vienoda.
2.	Socialinių reikalų ir darbo komitetas 2021-12-01				*	Pritarti įstatymo projektui ir siūlyti pagrindiniam Teisės ir teisėtvarkos komitetui jį patobulinti, atsižvelgiant į projektui pateiktas pastabas ir pasiūlymus, kuriems Komitetas pritarė.	Pritarti	
3.	Savižudybių ir smurto prevencijos komisija 2022-01-05				*	Lietuvos Respublikos Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisija (toliau – Komisija) kolegialiai nusprendė, kad Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 489 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1057 nėra Komisijos kompetencija, todėl nesvarstė šio projekto ir siūlo dėl jo nuspręsti Lietuvos Respublikos Seimo paskirtam pagrindiniam – Teisės ir teisėtvarkos komitetui.	Atsižvelgti	

7. Komiteto sprendimas ir pasiūlymai: pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms.

8. Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš – nėra susilaikė – nėra.

9. Komiteto paskirti pranešėjai: Stasys Šedbaras, Agnė Širinskienė, Irena Haase.

10. Komiteto narių atskiroji nuomonė: negauta.

Komiteto pirmininkas

Stasys Šedbaras

Komiteto biuro patarėja Loreta Zdanavičienė